

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **Mgr. V. P.,** proti žalované: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 16, Praha 1, zastoupené JUDr. Janem Sykou, advokátem, se sídlem Školská 12, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 9. 2007, č. j. K 78/02, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 9. 2011, č. j. 5 Ca 28/2008 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí kasační stížností proti shora označenému rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým městský soud rozhodl o zamítnutí stěžovatelovy žaloby a o nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Podanou žalobou se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí Odvolacího kárného senátu žalované, kterým:

- byl stěžovatel ve výroku 1 zproštěn kárné žaloby v rozsahu kárného obvinění, že sjednal za obhajobu v trestní věci vedené u Okresního soudu Brno-venkov, sp. zn. 3 T 47/2000 zcela nepřiměřenou odměnu v rozporu s ust. § 3 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb. a článku 10 Pravidel profesionální etiky a Pravidel soutěže advokátů,

- bylo ve výroku 2 zrušeno rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory ze dne 29. 4. 2004 ve výroku o uložení kárného opatření, a to pokuty ve výši 25 000 Kč podle ust. § 32 odst. 3 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“) a kterým byla uložena povinnost podle ust. § 33 odst. 2 zákona o advokacii zaplatit žalované náklady kárného řízení ve výši 3 000 Kč.
- bylo ve výroku 3 potvrzeno rozhodnutí kárného senátu Kárné Komise žalované ze dne 29. 4. 2004, kterým byl stěžovatel uznán vinným, že podal dne 4. 4. 2002 na svoji klientku K. H. trestní oznámení a dne 24. 4. 2002 na Policii ČR Okresní ředitelství Brno – venkov, Obvodní oddělení Ivančice, podal vysvětlení, ve kterém podrobně uvedl skutečnosti o nichž se dověděl v souvislosti s poskytováním právních služeb, a dále že dne 21. 1. 2002 uzavřel s K. H. smlouvu o poskytování právních služeb, jejímž předmětem bylo mimo jiné vyřízení závazků K. H. vůči COOP Bance Brno a poté, co tatáž COOP Banka Brno dne 7. 3. 2002 postoupila svoji pohledávku za K. H. firmě A. s. r. o., převzal dne 15. 3. 2002 zastoupení A. s. r. o. proti K. H. ve věci vedené u bývalého Krajského obchodního soudu v B. pod sp. zn. 19 Cm 763/1994 o zaplacení uvedené pohledávky. Tímto jednáním porušil povinnost mlčenlivosti o skutečnostech, o nichž se dověděl v souvislosti s poskytováním právních služeb, neodmítl poskytnutí právních služeb ve věci, v nichž poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb požádal, čímž porušil závažným způsobem povinnosti advokáta stanovené v ust. § 21 odst. 1 zákona o advokacii a v ust. § 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii.

[2] Městský soud dospěl k závěru, že zákon o advokacii nezakazuje advokátovi paušálně podat trestní oznámení na klienta (odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2010, č. j. 4 Ads 10/2010 - 166). V projednávané věci však bylo problematické především to, že při podávání trestního oznámení a následného vysvětlení sdělil stěžovatel orgánům činným v trestním řízení informace o klientce a jejím podnikání, které získal v rámci zastupování klientky. Ani pocit, že jeho čest byla dotčena, neopravňuje advokáta k tomu, aby z vlastní iniciativy sděloval třetím osobám či orgánům údaje týkající se klientky, důvěrně mu sdělené jako zástupci, který měl v jiných řízeních hájit klientčiny zájmy a nikoliv tyto důvěrné údaje použít v její neprospěch. Soud nehodnotil, zda údaje, které klientka poskytla v trestním oznámení na stěžovatele, byly přehnané, překroucené či lživé. Shodně se žalovanou se však domnívá, že reagovat způsobem, jaký zvolil stěžovatel, se neslučuje s povinnostmi advokáta.

[3] Z vlastních sdělení stěžovatele je zřejmé, že proti nařčením klientky se bránil formou vysvětlení podaného českým i německým orgánům činným v trestním řízení v reakci na trestní oznámení klientky. Věc byla odložena, což svědčí o tom, že trestní oznámení nemělo reálný podklad. Na tuto situaci dopadal § 21 odst. 4 zákona o advokacii, podle kterého není advokát vázán povinností mlčenlivosti v rozsahu nezbytném pro řízení před soudem nebo jiným orgánem, je-li předmětem řízení spor mezi jím a klientem. Toto ustanovení se naopak netýká situací, kdy advokát sám iniciuje řízení či prošetřování a aktivně sděluje důvěrné informace, které měly zůstat utajeny.

[4] Dále městský soud vycházel z toho, že v projednávané věci není spor o to, že stěžovatel dne 15. 3. 2002 přijal od pana Rostislava Kopeckého, jednatele společnosti ACTON, spol. s r. o., generální zmocnění „k zastupování hlavního města Prahy ve všech věcech náležících do působnosti odboru správy majetku Magistrátu hlavního města Prahy“

a speciální zmocnění k vymáhání dlužného nájemného na paní K. H. Vystavenou plnou moc pak použil na Vrchním soudě v Olomouci, kde mu byly vystaveny kopie ze soudního spisu. Stěžovatel namítal, že společnost ACTON nezastupoval a pouhým převzetím kopií spisu ji nijak nezvýhodnil. Poskytování právních služeb je však širší pojem než zastupování a stěžovatel pochybil v prvé řadě tím, že vůbec zmocnění od společnosti ACTON přijal. Soud nepovažoval za polehčující okolnost ani to, že stěžovatel přijal plnou moc, aniž ji pořádně četl. Pro porušení povinnosti podle § 19 odst. 1 zákona o advokacii není třeba, aby se druhé straně dostalo nějaké materiální výhody nebo aby první strana byla poškozena. Postačí již pouhý fakt, že advokát postupně svoluje k zastupování dvou stran navzájem protivných. Pro naplnění odpovědnosti za správní delikt není podstatné, že nakonec se „vlastně nic nestalo“, zákon zakazuje už to, aby advokát vůbec umožnil vznik situace, která hrozí střetem zájmů.

II. Kasační stížnost

[5] Proti tomuto rozsudku městského soudu brojí stěžovatel kasační stížností ze dne 17. 10. 2011, kterou doplnil na výzvu soudu podáním ze dne 6. 1. 2012. Stěžovatel blíže nespecifikoval, z jakých důvodů podle ust. § 103 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podal, pouze v úvodu kasační stížnosti stručně zrekapituloval výsledky správního řízení a výsledek řízení před městským soudem a uvedl, že rozhodnutí městského soudu nemá oporu v zákoně.

[6] Dále stěžovatel popisuje historii jeho zastupování klientky K. H., důvody, pro které byl sjednán honorář v dané výši a svoje pracovní nasazení pro klientku. Stěžovatel následně uvádí, že ačkoliv klientka udělila stěžovateli mandát, sjednala bez stěžovatelova vědomí a bez jeho souhlasu odkoupení pohledávky COOP Banky vůči klientce společností ACTON s r. o., jejímž společníkem stěžovatel byl, v jejíchž prostorách měl kancelář a kterou zastupoval ve všech právních věcech. Toto jednání bylo v rozporu s uděleným mandátem, proto klientku stěžovatel odmítl zastupovat, jak pro nesouhlas s její představou o způsobu provedení odkupu, tak i s ohledem na svůj osobní vztah k majiteli společnosti ACTON, Ing. Rostislavu Kopeckému. Po kritice jejího jednání na poradě dne 12. 3. 2002 v hotelu Grand Brno, při níž klientka roztrhala stěžovatelův originál mandátní smlouvy, který si od něj půjčila, vypověděla klientka celý mandát a následně podala na stěžovatele trestní oznámení u Policie ČR, u policie a státního zastupitelství v Bonnu, na velvyslanectví Spolkové republiky Německo v Praze a posléze u generálního státního zastupitelství Köln/Rhein, a to pro dokonaný čin loupeže, vydírání, krádeže a podvodu.

[7] Jelikož všechna nepravdivá tvrzení v těchto podáních jsou schopna snížit vážnost stěžovatele na veřejnosti a poškodit jeho dobré jméno a skutečně vyvolala zahájení vyšetřování proti stěžovateli, podal stěžovatel na svoji ochranu dne 4. 4. 2002 u Policie ČR na klientku trestní oznámení pro křivé nařčení, pomluvu a násilné zničení věci. Na základě jeho oznámení požádala policie žalovanou o zaslání kopie stížnosti jeho klientky na stěžovatele. Žalovaná tuto žádost odmítla s tím, že je vázána povinností mlčenlivosti a obratem naopak požádala policii o zaslání stěžovatelova podání s tím, že jím stěžovatel porušil povinnost mlčenlivosti a kárně se provinil.

[8] Na požádání majitele společnosti ACTON Rostislava Kopeckého nechal stěžovatel vyhotovit dne 28. 5. 2002 u Vrchního soudu v Olomouci 4 strany kopií ze soudního spisu, které pak zaslal Rostislavu Kopeckému. Jednalo se o podklady zmíněného sporu, který vedla COOP Banka o zaplacení úvěru proti K. H., do něhož společnost ACTON vstoupila, když pohledávku COOP Banky za K. H. na její popud odkoupila. Společnost ACTON však v tomto sporu doposud ještě vůbec nejednala ani sama ani ve stěžovatelově zastoupení. Stěžovatel nebyl v této věci ani pověřen ani činný, poskytl pouze tuto jedinou službu v rámci generálního pověření spol. ACTON z 15. 3. 2002.

[9] Podle názoru stěžovatele zahrnuje povinnost mlčenlivosti „privátní tajemství“, tj. skutečnosti obzvláště ze sféry osobního života nebo jiné privátní sféry utajení, jež byly povinovanému svěřeny v souvislosti s jím poskytovanou pomocí, nebo se o nich v této souvislosti dověděl. O těchto informacích je „oprávněn a povinen mlčet“. Povinnost mlčenlivosti však není absolutní. Její porušení může být ospravedlněno buďto svolením chráněného, nebo při ochraně vlastních práv povinovaného.

[10] Inkriminované informace jsou podle názoru stěžovatele zásadně chráněny jen, pokud byly získány v souvislosti s poskytováním právních služeb. Informace „získané bez mandátu“ naopak chráněny nejsou a nelze se legálně odvolat na neexistující všeobecnou povinnost k mlčenlivosti a s tímto odůvodněním odepřít v úředním vztahu nutně potřebou informaci. Hranice povinnosti mlčenlivosti je i tam, kde zájem advokáta koliduje s jeho ústavně zaručenými právy jako například právem na ochranu osobnosti podle čl. 10 Listiny základních práv a svobod, tedy když se musí bránit napadením mandanta (ať již z regresu nebo když proti němu iniciuje nepodložené kárné nebo dokonce trestní řízení, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu jeho práv či právem chráněných zájmů, nebo pokud musí soudně prosazovat mandantem upíraný honorář, zde v takovém rozsahu, jak je povinen svůj nárok prokázat). Kárné instance i městský soud při svém rozhodování ignorovaly ust. § 21 zákona o advokacii.

[11] Podle názoru stěžovatele odepřela žalovaná podání informací policii neprávem, neboť se nejednalo o informaci získanou v rámci poskytovaných právních služeb. Stěžovatel byl k podání trestního oznámení na klientku oprávněn, neboť jej u žalované a státních orgánů vědomě bezdůvodně a neoprávněně falešně osočila a nařkla ze spáchání trestných činů. Obvinění byla difamujícího charakteru a poškozovala proto stěžovatelovu důstojnost, profesní čest, dobrou pověst a jméno a tak způsobila vyvoláním vyšetřování u Policie ČR, německé policie a státního zastupitelství újmu, i když se ukázala jako bezdůvodná. Samotné nařčení advokáta ze spáchání trestných činů je pejorativní a má nadto pro svoji difamující povahu v okruhu známosti advokáta negativní vliv na jeho dobré jméno a profesní čest a ohrožuje rozsah okruhu jeho právních služeb. Již sama skutečnost, že stěžovatel musel čelit smyšleným nařčením, podávat časově náročná vysvětlení a jakkoliv se bezdůvodně ospravedlňovat, jej poškodila a byla újmou.

[12] Proti tomuto enormnímu zásahu do svých práv byl stěžovatel oprávněn se aktivně bránit a, pokud tak učinil formou trestního oznámení, jednal v souladu s ust. § 21 odst. 4 zákona o advokacii.

[13] Údaje uvedené stěžovatelem v podání vysvětlení policii z 24. 4. 2002 nebyly za daných okolností žádné chráněné informace o jeho klientce, byť se o nich dověděl v souvislosti s poskytovanou právní pomocí, neboť je sdělil právě proto, aby doložil vylhanost jejích tvrzení o sobě a vyvrátil proti němu vznesená obvinění poté, co je již sama klientka ve svých dotyčných podáních sama zveřejnila a ony již tímto jejím protiprávním jednáním ochranu mlčenlivosti pozbyly, resp. klientka svým protiprávním jednáním svůj nárok na stěžovatelovu mlčenlivost sama eliminovala. Povinnost mlčenlivosti v kolizi s právem na ochranu stěžovatelovy důstojnosti, cti a dobrého jména musí ustoupit.

[14] Zákon o advokacii ani etický kodex advokátů nezahrnuje eliminaci volby určitého prostředku, jímž právní řád umožňuje všem občanům se bránit proti nepravdivému narčení. Podání trestního oznámení na klienta motivované obranou proti jeho zřejmě nepravdivým údajům způsobilým poškodit advokáta na jeho profesní cti, nelze označit za advokátovu pomstu, neoprávněný útok či jako reakci nad rámec obrany a jako reakci nad rámec obrany vážnosti advokátního stavu, neboť úsilí o nápravu profesní pověsti se zaměřuje na obnovu důvěry v jeho profesní schopnosti, což s sebou nese i posílení důvěry v samotnou advokacii (odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 10/2010). Stěžovatel se domnívá, že podání trestního oznámení na K. H. nelze považovat za kárné provinění.

[15] Stěžovatel dále uvádí, že zplnomocnění k zastupování spol. ACTON v dotyčné věci oproti tvrzení žalované nikdy nepřevzal, resp. mu nebylo nikdy uděleno a prokazatelně pro ni nebyl v této věci nijak právně činný. Nevěděl, že byl soudem mylně uveden po pořízení fotokopií jako její právní zástupce, dověděl se o tom až z kárného obvinění dne 4. 11. 2003 a hned dne 5. 11. 2003 soudu oznámil, že spol. ACTON nezastupuje. Údaje týkající se sporu o zaplacení úvěru si spol. ACTON opatřovala pro svoji informaci a orientaci v dotyčném sporu se souhlasem K. H. poté, co do něj na její popud vstoupila odkoupením pohledávky COOP Banky za K. H. Zájmy K. H. byly v této věci totožné se zájmy spol. ACTON, nikoliv v rozporu, proto stěžovatel žádosti majitele spol. ACTON o opatření kopií vyhověl. Samotným převzetím a předáním kopií nijak stěžovatel nezvýhodnil spol. ACTON proti K. H., proto nebyla poskytnutím této služby naplněna skutková podstata ust. § 19 odst. 1 písm. a) a c) zákona o advokacii a stěžovatel svým jednáním toto ustanovení neporušil.

[16] Napadené rozhodnutí tyto skutečnosti ignoruje a je tedy chybné. Stěžovatel závěrem navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadené rozhodnutí zrušil.

[17] Žalovaná se ke kasační stížnosti vyjádřila podáním ze dne 2. 4. 2012. Ve svém vyjádření odkázala žalovaná na své podání ze dne 14. 7. 2008, kterým se vyjádřila k žalobě. Dále uvedla, že stěžovatelovo podání dokazuje jeho nezdrženlivost, která mu i po letech neumožnila větší nadhled na postup klientky, který shledával úkorným pro sebe. Ke skutkovým okolnostem opatření kopií ze soudního spisu popisovaným stěžovatelem odkazuje žalovaná na protokol z ústního jednání ze dne 7. 9. 2011, kde stěžovatel podle tvrzení žalované předvedl „úplnou škálu vyhýbavosti a autoaprobované lehkomyslnosti při svých tvrzeních o tom, jak to s plnou mocí bylo nebo nebylo“. Dále žalovaná zdůraznila, že trestní oznámení podaná na stěžovatele klientkou byla neúspěšná (jak sám stěžovatel uvedl), přesto však považoval za potřebné podat na klientku trestní oznámení a doprovodit

je podáním vysvětlení s údaji, které se nemohl dovědět jinak než v souvislosti s poskytováním právní služby. Nic dalšího k obraně stěžovatel potřeba nebylo, a tudíž to, co stěžovatel dále produkoval, bylo již jednoznačně nad rámec onoho nezbytného rozsahu a tudíž porušením povinnosti mlčenlivosti.

[18] Stěžovatel i po svých „variacích" ohledně plné moci, které uvedl při jednání 7. 9. 2011, uvádí téměř variaci další. To však podle názoru žalované nic nemění na tom, že poskytnutí právní služby je pojem širší než zastupování a že zmocnění přijal a službu poskytl.

[19] Žalovaná upozorňuje, že stěžovatel pouze opakuje své názory, aniž by se vyjadřoval k formulacím v odůvodnění napadeného rozhodnutí, na které žalovaná naopak odkazuje.

[20] Závěrem žalovaná navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Na toto vyjádření žalované reagoval stěžovatel podáním z 25. 5. 2012, v němž uvedl, že i když o nedůvodnosti inkriminovaných klientčiných trestních oznámeních věděl a právě proto se proti všem nařčením bránil svým podáním, nebylo v dané situaci rozhodnutí dotyčných orgánů ani p..... a ani j..... Žalovanou naznačená konstrukce žalobcovy pomsty je podle žalobce neopodstatněná. Žalobce neshledává porušení § 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii tím, když pro svého společníka spol. ACTON, jehož generálně právně zastupoval, vyzvedl u soudu v Olomouci kopie ze soudního spisu, neboť v dotyčné věci nepřevzal zastupování.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatel též má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie (§ 105 odst. 2 s. ř. s). Z obsahu kasační stížnosti lze dovodit, že ji stěžovatel podal z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[22] Nejvyšší správní soud dále předesílá, že se nezabýval námitkami stěžovatele týkajícími se neposkytnutí informací žalovanou Policii ČR za účelem prověření stěžovatelova trestního oznámení, protože tato otázka nijak nesouvisí s předmětem soudního řízení, kterým je přezkum kárného rozhodnutí žalované.

[23] Zdejší soud se nejprve zabýval otázkou porušení povinnosti mlčenlivosti podle ust. § 21 zákona o advokacii stěžovatelem. Podle ust. § 21 odst. 1 zákona o advokacii je advokát povinen *zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb*. Podle § 21 odst. 4 zákona o advokacii ve znění účinném v době vydání napadeného rozhodnutí žalované *povinností mlčenlivosti není advokát vázán v rozsahu nezbytném pro řízení před soudem nebo jiným orgánem, je-li předmětem řízení spor*

mezi ním a klientem nebo jeho právním nástupcem; povinností mlčenlivosti není advokát vázán též v řízení podle § 55, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Komory anebo v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o této žalobě podle zvláštního právního předpisu, jakož i v řízení ve věcech uvedených v § 55b, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu jeho práv nebo právem chráněných zájmů jako advokáta.

[24] Přitom je třeba mít na paměti, že jak konstatoval též Ústavní soud v nálezu ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. II ÚS 2894/08, *povinnost mlčenlivosti je základním předpokladem pro poskytování právní pomoci, a tím i nezbytnou podmínkou fungování demokratické společnosti. Výkon profese advokáta vychází z důvěrného vztahu mezi advokátem a klientem a z důvěry klienta v mlčenlivost advokáta.* Podstatou a základní hodnotou, na které je postaven vztah advokáta a klienta, je tedy důvěra, což vyplývá mimo jiné např. z ust. § 20 odst. 2 zákona o advokacii, který umožňuje advokátovi smlouvu o poskytování právních služeb vypovědět, popřípadě požádat o zrušení ustanovení nebo požádat Komoru o určení jiného advokáta, dojde-li k *narušení nezbytné důvěry mezi ním a klientem.* Povinnost mlčenlivosti stanovená § 21 zákona o advokacii je pak podle názoru Nejvyššího správního soudu speciálním pravidlem sloužícím právě k ochraně této důvěry. Tento přístup lze vysledovat i v judikatuře trestní - srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 8 Tdo 1148/2007, ve kterém Nejvyšší soud vyslovil následující: „*... Takový závěr je třeba učinit i při vědomí specifičnosti vztahu mezi advokátem, resp. obhájcem obviněného a jeho klientem, která je dána na straně jedné důvěrou klienta (obviněného, příp. podezřelého) ve svého obhájce a na straně druhé povinností obhájce tuto důvěru nezklamat. Vzájemný vztah mezi nimi je chráněn mimo jiné povinností mlčenlivosti obhájce o skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s poskytováním právních služeb, která je výslovně zakotvena v ustanovení § 21 shora citovaného zákona o advokacii.*“ Z tohoto principu vychází i civilní judikatura, jak dokládá např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3341/2006, ze kterého se podává: „*...Citovaná, ale i další ustanovení zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, charakterizují vztah mezi advokátem a jeho klientem jako vztah založený na důvěře, jež je právě konkrétními ustanoveními citovaného zákona chráněna. Jen tak totiž může být zajištěno, že advokát může řádně plnit roli ochránce práv svého klienta a že klient může bez obav svěřit advokátu i takové informace, jež by bez této jistoty neuvedl.*“ Je také třeba poukázat v této souvislosti na čl. 6 Usnesení č. 1/1997 Představenstva České advokátní komory, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky (dále jen „etický kodex advokátů“). Podle čl. 6 odst. 1 etického kodexu advokátů ve znění platném v době, kdy došlo ke spáchání kárného provinění stěžovatele, *oprávněné zájmy klienta mají přednost před vlastními zájmy advokáta* a podle čl. 6 odst. 4 advokát *nesmí použít na újmu klienta* informací, které od klienta nebo o klientovi získal v souvislosti s poskytováním právní služby.

[25] Z výše uvedeného vyplývá, že k prolomení povinnosti mlčenlivosti, jakožto základního předpokladu výkonu advokacie, by mělo docházet pouze v nezbytných případech a v nezbytném rozsahu. Advokát by i v případě, že vede s klientem spor, měl v maximálním možném rozsahu šetřit zákonem uloženou povinnost mlčenlivosti vůči svému klientovi. Ač není na první pohled zcela jasné, zda pod pojem „spor“ mezi advokátem a klientem užitý ust. § 21 odst. 4 zákona o advokacii lze zahrnout také trestní řízení, které v pravém slova smyslu neslouží a nemůže sloužit k řešení sporů mezi klientem a advokátem, vychází Nejvyšší správní soud z toho, že účelem uvedeného ustanovení je

zajistit, aby povinnost mlčenlivosti chránící důvěru ve vztahu advokáta a klienta nebyla advokátovi nepřiměřenou překážkou v obraně jeho práv vůči klientovi, a to zejména v situacích, kdy klient svým jednáním sám tuto důvěru ve vztahu k advokátovi narušil. Takové narušení důvěry a následná nutnost obrany vlastních práv advokáta proti klientovi pak může nastat i v situaci, kdy klient podal na advokáta trestní oznámení v souvislosti s poskytnutými právními službami.

[26] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 10. 2010, č. j. 4 Ads 10/2010 - 166, dospěl k závěru, že zákon o advokacii ani etický kodex advokátů přímo nezakazují advokátu podat trestní oznámení na svého klienta. K tomuto však nyní Nejvyšší správní soud doplňuje, že i když takové pravidlo není výslovně zakotveno v zákoně o advokacii ani etickém kodexu, mělo by z povahy věci (srov. bod 24 odůvodnění) jít o situace velmi výjimečné svou závažností, neboť se vždy bude jednat o průlom do důvěry, na níž je vztah advokáta a klienta postaven. Dále je třeba poznamenat, že takové jednání advokáta se nedotýká negativně pouze vztahu důvěry mezi advokátem a jeho klientem, ale je způsobilé též snížit důvěru společnosti v diskrétnost advokátů obecně.

[27] Takovými situacemi (kromě extrémně závažných a výjimečných případů) zpravidla nemůže být situace, kdy bylo policejním orgánem odloženo trestní oznámení klienta podané na advokáta. Je totiž třeba vycházet z toho, že advokát se může účinně bránit proti klientovu neoprávněně podanému trestnímu oznámení již ve fázi prověřování tohoto trestního oznámení policejním orgánem tak, že uvede při podání vysvětlení věc na pravou míru. Je též třeba pamatovat na to, že trestní řízení se řídí zásadou oficiality (srov. § 2 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád) a zásadou legality (srov. § 158 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád), ze kterých vyplývá, že pokud by policejní orgán v souvislosti s prověřováním trestního oznámení podaného klientem na advokáta dospěl k závěru, že při podání trestního oznámení byl spáchán klientem trestný čin, byl by sám povinen z úřední povinnosti prověřit podstatné skutečnosti a podniknout kroky směřující k zahájení trestního stíhání klienta. Tím je tedy advokát též dostatečně chráněn před situacemi, kdy by podáním trestního oznámení klienta došlo ke spáchání trestného činu poškozujícího advokáta.

[28] Advokát se zcela logicky může cítit poškozen ve své profesní pověsti podáním nepodloženého trestního oznámení ze strany klienta, je však třeba poznamenat, že následné podání trestního oznámení na klienta se jeví jako nadbytečné vzhledem k výše zmíněným povinnostem orgánů činných v trestním řízení za situace, kdy věc již jednou byla orgány činnými trestním řízení prověřena. Podání trestního oznámení na klienta v takovém případě ani nevede k ochraně profesní pověsti advokáta, protože smyslem trestního řízení není ochrana soukromých zájmů advokáta, ale ochrana veřejného zájmu na potrestání pachatele trestného činu. Účelem trestního řízení tedy primárně není poskytnutí morální či finanční satisfakce, které by naopak bylo možno dosáhnout např. v občanskoprávním sporu na ochranu osobnosti. To by mělo být advokátu, jakožto osobě právně fundované, známo.

[29] Podle názoru Nejvyššího správního soudu tedy nelze považovat podání trestního oznámení stěžovatelem na jeho klientku v reakci na její předchozí trestní oznámení za odpovídající obranu, neboť k obraně proti nedůvodnému trestnímu oznámení měl

stěžovatel dostatek prostoru v rámci prověřování trestního oznámení podaného jeho klientkou a v této fázi také byla celá záležitost již jednou orgány činnými v trestním řízení vyhodnocena, a to (při respektování zásady oficiality a zásady legality) rovněž ve vztahu k eventuálnímu spáchání trestného činu klientkou.

[30] Ve světle výše uvedeného neobstojí stěžovatelovy námitky, že informace chráněné povinností mlčenlivosti, které sdělil stěžovatel policii při podání vysvětlení a při podání trestního oznámení, sděloval proto, aby doložil nepravdivost klientčiných tvrzení a vyvrátil proti němu vznesená obvinění. K vyvrácení klientkou vznesených obvinění došlo totiž již při prověřování trestního oznámení klientky, proto bylo klientčino trestní oznámení odloženo. Nelze ani přisvědčit argumentaci stěžovatele, že povinnost mlčenlivosti musí ustoupit v kolizi s právem stěžovatele na ochranu jeho dobré pověsti. Jak je patrno z výše uvedených úvah Nejvyššího správního soudu, v projednávaném případě k takové kolizi nedošlo, neboť podání trestního oznámení stěžovatele nemohlo primárně vést k ochraně jeho dobré pověsti, ale pouze k potrestání klientky za stěžovatelem předpokládaný trestný čin.

[31] Dále je třeba zdůraznit, že v projednávané věci z vymezení skutku v rozhodnutí žalované jasně vyplývá, že podání trestního oznámení na jeho klientku samo o sobě nebylo hodnoceno jako porušení povinnosti mlčenlivosti, a tedy nebylo samo o sobě důvodem k uložení kárného opatření. Kárné opatření bylo uloženo za porušení povinnosti mlčenlivosti tím, že stěžovatel ve svém trestním oznámení a při následném podání vysvětlení poskytnul policii informace, na které se vztahovala jeho povinnost mlčenlivosti.

[32] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že ani pokud by akceptoval stěžovatelovu tezi, že trestní oznámení podal výlučně na ochranu svých práv v obraně proti nepodloženému obvinění klientky, nebylo by možné konstatovat, že k porušení povinnosti mlčenlivosti nedošlo. Výjimka z povinnosti mlčenlivosti podle ust. § 21 odst. 4 zákona o advokacii totiž musí být, s ohledem na mimořádný význam povinnosti mlčenlivosti (srov. bod 24 odůvodnění), interpretována restriktivně. K tomu ostatně směřuje i dikce citovaného ustanovení, když průlom do povinnosti mlčenlivosti umožňuje pouze *v nezbytném rozsahu.* Advokát tedy není ani tímto ustanovením zbaven mlčenlivosti zcela a musí být, jakožto profesionál poskytující právní služby, schopen rozlišit, které informace jsou nezbytné pro posouzení skutkového stavu rozhodujícím orgánem a které informace nezbytné nejsou a s ohledem na povinnost mlčenlivosti tedy nemají být příslušnému orgánu poskytnuty.

[33] V projednávané věci nejen že nelze akceptovat stěžovatelovu tezi, že trestní oznámení podal jako svou obranu ve sporu mezi advokátem a klientem, jak jej má na mysli ust. § 21 odst. 4 zákona o advokacii, ale nelze ani aprobovat rozsah, v jakém stěžovatel v podaném trestním oznámení poskytoval informace, o kterých se dověděl při poskytování právních služeb. Ze stěžovatelova trestního oznámení ze dne 4. 4. 2002 vyplývá, že stěžovatel jednal s klientkou o prodeji konkrétní dopravní společnosti a ze stěžovatelova podání vysvětlení ze dne 24. 4. 2002 pak vyplývá, že stěžovatel uvedl konkrétní informace o výši dluhu své klientky, o konkrétních věřitelích a jiných majetkových poměrech klientky.

[34] Dále se zdejší soud zabýval námitkami stěžovatele týkajícími se druhého skutku, za který bylo uloženo stěžovateli kárné opatření, tedy poskytnutí právních služeb dvěma subjektům, jejichž zájmy byly v rozporu. Podle napadeného rozhodnutí žalované stěžovatel porušil svým jednáním ust. § 19 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii, které stanoví, že *advokát je povinen poskytnutí právních služeb odmítnout, jestliže v téže věci nebo ve věci související již poskytl právní služby jinému, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy toho, kdo o poskytnutí právních služeb žádá.* Stěžovatelovy námitky lze přitom v podstatě shrnout tak, že zájmy klientky K. H. nebyly v rozporu se zájmy společnosti ACTON a dále, že stěžovatel svým jednáním (pořízení a předání kopií ze spisu) nezvýhodnil společnost ACTON proti K. H.

[35] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že podle svého vyjádření stěžovatel získal od společnosti ACTON generální pověření dne 15. 3. 2002. Z kopie tohoto pověření, která je založena na č. l. 3 spisu městského soudu, vyplývá, že stěžovateli byla udělena společností ACTON generální plná moc k „zastupování hlavního města Prahy ve všech právních věcech náležejících do působnosti odboru správy majetku Magistrátu hlavního města Prahy“ a zvláštní plná moc k vymáhání dlužného nájemného na paní K. H. Je zjevné, že pokud měl pro společnost ACTON stěžovatel vymáhat na své klientce dlužné nájemné, pak zájmy společnosti ACTON byly v rozporu se zájmy této klientky. I z popisu uvedeného stěžovatelem v kasační stížnosti (viz bod 8) vyplývá rozpornost zájmů společnosti ACTON, která se ocitla odkoupením pohledávky od COOP Banky v postavení věřitele vůči K. H., se zájmy klientky stěžovatele K. H. Námitka stěžovatele, že zájmy společnosti ACTON nebyly v rozporu se zájmy jeho klientky K. H., tedy nemůže obstát.

[36] Jak již konstatoval i městský soud, je nerozhodné, zda stěžovatel svým jednáním ve prospěch společnosti ACTON nějak reálně zvýhodnil či nezvýhodnil společnost ACTON vůči své klientce K. H. či nikoliv. Zákon o advokacii požaduje, aby advokát odmítl již samotné poskytnutí právních služeb, které jsou v rozporu se zájmy jiného klienta. Zákon o advokacii tedy předchází již jen potenciálnímu střetu zájmů, který by mohl sám o sobě znehodnotit vztah důvěry mezi advokátem a jeho klientem.

[37] Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost ze všech shora uvedených důvodů neshledal důvodnou, a proto ji v souladu s ust. § 110 odst. 1 poslední věta zamítl.

IV. Náklady řízení

[38] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalované by právo na náhradu nákladů řízení náleželo, ale jak zdejší soud již konstatoval v rozsudku ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 As 40/2006 - 87, *Česká advokátní komora jako orgán veřejné správy disponuje na svěřeném úseku veřejné správy dostatečnými znalostmi a zkušenostmi, pro něž musí být schopna kvalifikovaně hájit svůj veřejně mocenský akt v soudním řízení správním, včetně řízení o kasační stížnosti. Není proto zpravidla namístě přiznávat jí v tomto řízení náklady zastoupení advokátem, neboť nejde o náklady účelně vynaložené.* Ani v projednávané věci tedy neshledal zdejší soud důvod pro

přiznání náhrady nákladů řízení žalované. Žalovaná také žádnou náhradu nákladů řízení nevyčíslila a nepožadovala.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. června 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu